

ISBN 978-9943-8229-5-5

9 789943 822955

XORIJIY TILLARNI O'QITISH METODIKASI – INNOVATSIYALAR, AN'ANALAR, MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

Xalqaro ilmiy–amaliy konferensiya

MATERIALLARI

20-may, 2022-yil

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT CHET TILLAR INSTITUTI**

**MINISTRY OF HIGHER AND SECONDARY SPECIALIZED
EDUCATION OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN
SAMARKAND STATE INSTITUTE OF FOREIGN LANGUAGES**

**XORIJIY TILLARNI O‘QITISH METODIKASI-
INNOVATSIYALAR, AN‘ANALAR,
MUAMMOLAR VA YECHIMLAR**

**Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
MATERIALLARI**

20-may, 2022 yil

**METHODS OF TEACHING FOREIGN
LANGUAGES – INNOVATIONS,
TRADITIONS, PROBLEMS AND SOLUTIONS
PROCEEDINGS
Of International scientific-practical conference**

May 20, 2022

Samarqand – 2022

UO‘K 330.81.801
KBK 74.268.7

Xorijiy tillarni o‘qitish metodikasi – Innovatsiyalar, An`analar, Muammolarva Yechimlar. Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. – Samarqand: SamDChTI, 2022. – 428 bet.

To‘plamda Samarqand davlat chet tillar institutida o‘tkazilgan “Xorijiy tillarni o‘qitish metodikasi – Innovatsiyalar, An`analar, Muammolarva Yechimlar” deb nomlangan xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyada ishtirok etgan taniqli olimlar, yosh tadqiqotchilarning ma’ruzalari jamlangan. Undan o‘rin olgan ma’ruzalar, asosan, o‘zbek, ingliz, va rus tillaridadir. Konferensiya materiallaridan iborat to‘plamda ta’limning turli bosqichlarida xorijiy til o‘qitish metod va metodologiyasi muammolari, masofaviy ta’limga xorijiy tilni o‘qitishning innovatsion metodlarini tatbiq qilish, til va nutq tizimi birliklarining lingvodidaktik va lingvopragmatik masalalari, madaniyatlararo muloqotning lisoniy va lingvodidaktik asoslari hamda nutqiy muloqot kompetensiyasini shakllantirish muammolari kabi sohalarga oid dolzarb masalalar yoritilgan.

To‘plam xorijiy til ta’limi, xorijiy tillarni o‘qitish usullari va ta’lim tarbiya nazariyasi, ta’lim jarayoniga yangi pedagogic hamda innovatsion texnologiyalarni joriy etish sohalarida ilmiy izlanish olib borayotgan mutaxassislar, tadqiqotchilar va magistrantlarga mo‘ljallangan.

Tahrir hay’ati

*prof. I.M.Tuxtasinov (rais),
dots. Sh.S.Ashurov (rais o‘rinbosari),
dots. O.Ya.Yusupov (rais o‘rinbosari),
dots. N.Y.Turdiyeva (mas’ul muharrir),
dots. A.A.Rahimov (a’zo),
dots. N.J.Suleymanova (a’zo),
dots. S.E.Shodiyev (a’zo),
dots. N.N.Normatova (mas’ul kotib).*

To‘plamdan o‘rin olgan maqolalarning saviyasi, sifati va ilmiy dalillarning haqqoniyligi hamda mazmuni uchun mualliflar mas’uldirlar.

ISBN 978-9943-8229-5-5

© Samarqand davlat chet tillar instituti, 2022

Таржимага нафақат матнлараро қайта яратилиш, балки инсоният фаолиятининг муҳим тури, ўзида ижтимоий характер касб этувчи жараёни мужассам этувчи ҳаракат сифатида талқин қилиниши В.С.Виноградов, И.С.Алексеева, ва бошқа олимларнинг замонавий ёндашувларида акс этади [3, 6].

Венедикт Степанович Виноградов таржимани талқин қилиб қуйидаги фикрларни илгари суради: «Таржима –бу ижтимоий зарурият натижасида вужудга келган маълумот (мазмун) нинг оғзаки ёки ёзма матнда бир тилдан иккинчи бир тилга эквивалент матн орқали ўгирилишидир». Шу тарзда В.С.Виноградовнинг талқинида таржима жараёни ва натижаси комплекс равишда унинг жамиятдаги муҳимлилик даражаси билан тенглаштирилади [3, 43 б.].

Ирина Сергеевна Алексеева таржимани: «таржимон томонидан амалга ошириладиган вариатив қайта ифодалаш, бир тилда яратилган матннинг иккинчи бир тил ҳарфлари асосида қайтадан кодлаш жараёнидир» деб таърифлайди. Тадқиқотчи қарашларида таржима, авваломбор, махсус субъектив фаолиятнинг натижаси – яъни таржимон ўз меҳанти самарасини унга хос бўлган психологик ва касбий хусусиятлари орқали амалга оширади [1, 55 б.].

Эҳтимол энг замонавий ва таржиманинг ўзига хос хусусиятларига қамровли даражада аниқ изоҳ деб қуйидагини келтириш мумкин: «таржима - бу турли тил тизимларидан фойдаланувчи инсонлар ўртасидаги коммуникатив воситачиликнинг ижтимоий функцияси». Яъни икки тилли шахснинг психофизик фаолияти давомида унинг интерпретаторлик қобилияти асосида реал борлиқни акс эттиришидир, максимал даражада тўлиқ эквивалентликка эришиш мақсадида бир семиотик тизимдан иккинчи бир тизимга ўтиш жараёни.

Шундай қилиб таржима борасида етук мутахассислар келтирган изоҳларни таҳлил қилар эканмиз таржимани нафақат натижа балки уни тиллараро ва маданиятлараро мулоқот жараёни сифатида талқин қилиш мумкин.

АДАБИЁТЛАР

1. Алексеева Л.М. Профессиональный тренинг переводчика. - СПб, 2002.
2. Бархударов Л.С. Общелингвистическое значение теории перевода. // Л., 1982. - 173 с.
3. Виноградов А. С. Лексические вопросы перевода художественной прозы. - М, 1998. – 50с.
4. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. – М., 2001. – 128 с.
5. Комиссаров В. Н. Слово о переводе. - М, 1993. - 205 с.
6. Миньяр-Белоручев Р.К. Общая теория перевода и общий перевод. - М., 1980. – 190 с.
7. Турдиева Н. Таржима жараёнини ўрганишда таржима моделларининг яратилиши таржимашуносликнинг тадқиқот методи сифатида // Хорижий филология. № 1, 2018. – Б. 33-38

Фёдоров А. В. Основы общей теории перевода. - «Высшая школа» М. - 1983.- 304 с.

„ULUG’BEK XAZINASI” ROMANIDA TARIXIY SO’ZLARINING LEKSIK-SEMANTIK XUSUSIYATLARI

Muratova N.B.

**Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika
instituti o’qituvchisi**

Annotatsiya: O’zbek tili tarixiy va arxaiik so’zlarning ko’pligi , tarixiy asarlarning u yoki bu davrida yaratilganligi, uni bayon qilgan yozuvchi mahorat bilan qog’ozga tushurganligi tufayli matnda umuman o’zbek xalq tilining xususiyatlari bilan bir qatorda tarixiy so’zlar uchun xarakterli bo’lgan leksik , fonetik va grammatik xususiyatlar o’z aksini topgan. Bu hol tarixiy matn tilining hozirda barcha uchun tushunarli bo’lgan nutqga ya’ni adabiy talaffuziga

yaqinlashtirishni talab qiladi. Quyida asardagi tarixiy soʻzlarning leksik-semantik xususiyatlari bilan tanishamiz .

Kalitsoʻzlar:Leksik – semantik maʼno, individual maʼno, tarixiy va arxaik soʻzlar, muloqot epizodlari , grammatik maʼno, “Shahriyori falak iqtidor”,rindona.

Odil Yoqubovning „Ulugʻbek xazinası ” romani ilmiy va badiiy qiymatining bir tomoni uning lugʻat boyligi bilan belgilanadi. Bu boy leksika adabiy tilni boyitishdagi asosiy manbalar boʻlib, oʻzbek tili tarixi, shevalarning lugʻat boyligi toʻla saqlanishi kerak.

Tarixiy asarlar leksikasi umuman hozirda isteʼmolda boʻlgan lugʻatlar boʻlishi bilan birga ular orasida tarixiy, arxaik boʻlganlari va ularning maʼnosini hozirgi avlod vakillari bilmasliklari koʻplab uchrab turadi. Oʻzbek tili tarixiy va arxaik soʻzlarning koʻpligi , tarixiy asarlarning u yoki bu davrida yaratilganligi, uni bayon qilgan yozuvchi mahorat bilan qogʻozga tushurganligi tufayli matnda umuman oʻzbek xalq tilining xususiyatlari bilan bir qatorda tarixiy soʻzlar uchun xarakterli boʻlgan leksik , fonetik va grammatik xususiyatlar oʻz aksini topgan. Bu hol tarixiy matn tilining hozirda barcha uchun tushunarli boʻlgan nutqga yaʼni adabiy talaffuziga yaqinlashtirishni talab qiladi. Biroq tarixiy matn tilini adabiy talaffuzga yaqinlashtirish originalning, bir tomondan, leksik va grammatik, ikkinchi tomondan poetik xususiyatlarga taʼsir etmasligi kerak. Hech vaqt bir jumla yoki soʻz oʻrniga ikkinchisi almashtirilmasliga lozim. Tarixiy va arxaik soʻzlarga asos boʻlgan , badiiy asar tili uchun muhim ahamiyatli boʻlmagan fonetik hodisalargina adabiy til talaffuziga yaqinlashtirilib beriladi.

Romanni nashrga tayyorlashda kommentlariga va izohli lugʻatlar berish muhim oʻrin tutadi. Chunki tarixiy asarlarda izohsiz tushunish qiyin boʻlgan yoki maʼnosi anglashilib tursa ham, aniqlik kiritish kerak boʻlgan soʻzlar, iboralar, obrazlar, jumlar uchrab turadi. Yozuvchi mana shunday oʻrinlarni kitobxonga tushuntirishi kerak. Masalan: “Ulugʻbek xazinası” romanida bir navkar tilidan aytilgan “Mavlono Ali ibn Muhammad Qushchi hazratlari! Shahriyori falak iqtidor Mirzo Ulugʻbek Koʻragoniy hazratlari amr etmishlarning, Koʻksaroyda darhol hozir-u nozir boʻlgʻaysiz!”. Jumladagi hamma soʻzlar asnglashilib turibdi. Lekin obrazni toʻgʻri tushunib olish uchun qoʻshimcha izoh berish kerak. Chunki “Shahriyori falak iqtidor” mavhumi ostidagi maʼnoni oddiy kitobxon u yoqda tursin tadqiqotchilar ham bilmasligi mumkin. Bunda “Shahriyori falak - iqfidor” mavhumi ostida Movarounnahrda isteʼmolda boʻlgan qudratli shoh koʻzda tutilayotganligiga izoh berish kerak boʻladi.

Odil Yoqubovning „Ulugʻbek xazinası” romani yuksak badiiyligi bilan alohida qiymatga ega. Romanida qamrab olingan voqea-hodisalarning moʻl-koʻlliga va nihoyatda kengligi tasvirning oʻta boy va koʻtarinkiligi , nasriy asarning sanʼatkorona ishlanganligi va juda ham boʻyoqdorligi jihatidan oʻziga xos romanda ona yurtni tashqi va ichki dushmanlardan himoya qilishga chaqiriq, maʼrifatparvarlik gʻoyalari bilan yangraydi.

Shundan kelib chiqib, unda jang-u jadallar, bahodirlarning olishuvlari, ilm choʻqqisini zabt etishga boʻlgan intilishlar jarayonidagi turli tuman tasvirlarga alohida eʼtibor beriladi. Romanda qahramonlar ruhiyatiga alohida ahamiyat berilgan. Odil Yoqubovda bu narsa yanada diqqatga loyiq. Uning asarlaridagi har bir matn asrlar tajribasini oʻziga jamlagan maqoldek jaranglaydi .

Romanda insonning ichki ziddiyotlari, xarakterdagi qarama – qarshiliklar oʻzaro muloqot epizodlari juda ham taʼsirli va jozibali ravishda berilib, unga zamonasining ahloq normalar singidirib yuborilgan umumbashariy gʻoyalar ilgari surilgan . Bu oʻrinlarda tarixiy soʻzlar maʼlum bir epik maʼsuliyatni boʻyniga olgan. Shu oʻrinda soʻzlarning leksik-semantik xususiyatiga toʻxtalib oʻtsak .

Leksik – semantik maʼno tashqi dunyodagi biror voqea, hodisa yoki narsa bilan bogʻliq boʻladi. Ular odatda, individual maʼno hisoblanadi: bir maʼno bir soʻz bilan bogʻlangan boʻladi. Demak , soʻzning leksik maʼnosi borliqdagi narsa , belgi , harakat, miqdor kabi tushunchalar haqidagi maʼlumotiga aytiladi. Lugʻaviy maʼno ustiga qoʻshilib , soʻzning shakliy qismi orqali ifodalangan va uning maʼlim turkumiga mansubligini, gapda qanday vazifa bajarishni koʻrsatuvchi maʼno soʻzning grammatik maʼnosi hisoblanadi . Masalan: uy, nok, kitob , boʻgʻin soʻzlarining leksik maʼnolari har xil. Oltita soʻz olti xil leksik maʼno anglatadi, lekin ularning

grammatik ma'nolari bir xil ular hammasi predmetlik tushunchasini ifoda etib, birlik va bosh kelishik formasida .

Quyida asardagi tarixiy so'zlarning leksik-semantik xususiyatlari bilan tanishamiz . Asarda yozuvchi nutqida, qahramonlar muloqatida tarixiy so'zlar yaqqol namayon bo'ladi .

– Ali Qushchi qora duxoba taqyasining ustidan mudarra dasto'rini oradi , egniga yengsiz kimxob nimchasini , uning ustidan oq chakmonni kiydi –da, tik zinalardan yurib yuqoriga chiqa boshladi . (5bet)

Bu jumlada mudarra dastori tarixiy so'z bo'lib, mudararrislik sallasi degan ma'noni bildiradi.

- Ali Qushchi uzangini topib, tipirchilagan otga o'zi sapchib mindi-da , jilovini qo'liga oldi: u „Qushchi nomini bekorga olmagan, a'lohazratlari bilan ovga chiqqan paytlarida, ne-ne asov tulporlarni julovlab, bir lahzada o'ziga o'rgatib olardi ! (5bet)

Qushchi, a'lohazratlari so'zlari tarixiy bo'lib, qushchi bu yerda mohir ovchi ma'nosida kelgan. A'lohazratlari esa shoh, ya'ni hukmdor ma'nosida kelgan .

- Hayhot!: mana hozir yana o'sha qasri oliyda , ulug' jahongirgina dorulmulkida o'tiribdi lekin qalbida na bir qo'rquv bor, na bir hayajon! Faqat dilida teran bir mahzunlik bor. (8 bet) Bu gapda turar joy ma'nosida – dorulmulk so'zi ishlatilgan .

Asarda so'z o'ynidan ham mohirlik bilan foydalangan. Buni Miryusuf Xilvatiyning Abdulatifga ta'rif-u tavsifidan ham ko'rishimiz mumkun.

– Faqir-u haqir sizday adolat maskanining shamsi ziyosi , saltanat tojining durri gavhari , nazm ilmining malikul kalomi shaniga bir she'r bitgan edim , sizday ta'bi nazm lozim topsangiz o'qib bersam. (202 bet) Malikul kalom – so'z podshosi.

- Hazrat Nizomiddin xomush hutbai davlat o'qib , barcha ummati mustafolarning pushtipanohi, saltanatning qiblagohi shahzoda haqida uzoq duo qildi (204 bet).

Yuqoridagi gapda mamlakat shohi - mustafolarning pushtipanohi, saltanatning qiblagohikabi so'zlar bilan ifodalangan . Xutbai davlat o'qimoq - hukmronlikni e'lon qilmoq ma'nosida kelgan.

Yuqoridagi aytganimizdek yozuvchining bu romanida tarixda sodir bo'lgan voqealar aks etgan bo'lib, mamlakat hayoti, davlat boshqaruvi, qahramonlar faoliyatida bayon etilgan va bu jarayon tarixiy so'zlardan iborat chiroyli ta'riflarning, jumalarning mo'l-ko'lligi, davlat boshqaruviga oid harbiy atamalarining joyida qo'llanganligi yaqqol ko'zga tashlanadi. Buning uchun quyidagi parchalarga diqqat qilish kifoya.

- Arxar shohining yonida kamon o'qlari terilgan qizil charm sadoqning ustiga yo'lbars terisi osilgan . Bu yo'lbars jayhun bo'ylaridan, ustod Xuroson yurishidan qaytib kelayotganida otib olingan edi. Sadoq – o'qdon ma'nosida kelgan .

- Nechun, nechun shunday bo'ldi? Nechun falakiyot ilmini idrok eta olgan, o'tkir tafakkuri bilan koinot sirlarini ochib yangi yulduzlar kashf etgan allomalar sarboni taxt va saltanatning bevafoqligini idrok etolmadi. Bu jumlada allomalar sarboni tarixiy so'zdir. Allomalar sarboni – olimlar karvonboshisidir .

- Bas!Farmoni Humoyun amri vojibdir! Amir sultonshoh barlos! Siz otliq hirovul bilan darhol yo'lga chiqqaysiz. Hirovul- (mo'g'ilcha) oldi qism qo'shinlar, avangar, ilg'or .

- Amir Sulton Jondor tarxon! Siz barong'or suvoriylar bilan hirovul qo'shinlarning ortidan yurgaysiz. Barong'or – o'ng qanot qo'shinlari .

- Nasib bo'lsa davonda uchrashurmiz . Maslaxatlar uchun tashakkur. Mashvarat tamom! Mashvarat – harbiy kengash.

- A'lohazratlarining jamiki sarkardalar taxtimizning valiahdi. Abdulatifga bay'at etgandur. Bay'at etmoq – qasamyod qilmoq.

O'z qiblagohining irodasi farzand uchun farzi ayndur. Aning irodasiga bosh egmagan farzand ustidan hukm chiqarmoq padar uchun ham qarzdur davlatpanoh. Farzi ayn–bajarilmog'i lozim buyruq.

- Agarchi g'anim lashkarlarga yordam kelsa ehtiyotda turgan chopovul va shoqovul qo'shinlarini jangga solib, qatli qirg'in qilarda ... (80 bet) Chopovul va shoqovul –

pistirmada turgan asosiy qo'shin. Chopovul - 1 tar harbiy-14-19 asrlarda O'rta Osiyoda dushman tamonga qo'qqisdan hujum qilib, uni parokandagi uchratishdan iborat taktik usul. 2 tar. Dushman harbiy guruhi va ob'ektlariga to'satdan hujum qilib, o'lja keltiruvchi suvoriy guruh.

- Muhri xudodur! Yodingda bo'lsin: sohibi toj so'zi bu ulomayi kiromlar uchun vojibul imtisoldur! Vojibul imtisol-bo'ysunish lozim bo'lgan hol.

- Shahzodaning o'ng qo'li, ishongan tog'i, sadr a'zami bo'lamen. Sadr a'zam- birnchi vazir.

- Sal o'tmay qulf va zanjirlarning og'ir sharaqlashi eshitilib, Go'ri Amirga qaragan ikki tavaqali quyma darvozaning yon eshigi sekin g'ijirlab ochildi. Salohdor ko'rindi. Salohdor – darvazabon.

- Navkarlar nag'al qoqilgan og'ir etiklari bilan marmar zinalarni gurs - gurs bosib, orqaga chekinishdi. Navkar – (mo'g'ulcha. no'xo'rdo'st, o'rtoq ,er) harbiy xizmatlar askar ma'nosida kelgan. (3bet)

- Tashqarida ot tuyoqlarining dupuri eshtildi: uni kuzatib kelgan sipohlar orqaga qaytgan edi. (28 bet) Sipoh tarixiy so'z bo'lib, forcha harbiy birlashma, qo'shin armiya. Podsho! Xon, amir saroyidagi uzoq xizmat qilgan lavozimli kishi, amaldorlarga nisbatan ishlatildi.

- Mirzo Ulug'bek qorong'ida zaif miltragan shu'ladan arang ko'zini uzib, salomxona tomon yurdi. Salomxona – tarixiy, amirning, xonning salomga yig'ilganlarni yoki ish bilan kelganlarni qabul qiladigan xonasi (102 bet)

- Shahzodaning rangi o'chib bejo ko'zlari tungi alangaday yaltirab ketdi.

Nechun qadam qo'ymaganmen. Movaraunnahr ulusioyog'im ostidadur. (105 bet)

Ulus – tarixiy so'z (mog'ilcha: davlat; el, xalq)

1. 11-12 asrlarda mo'g'ullar davlatida ma'lum bir no'yonga (mo'g'ul aslzodasiga) qarashli yerlarda unga tobe holda ko'chmanchilik bilan hayot kechiruvchi katta-kichik oilalar, urug'lar guruhi.

2. Eskirgan so'z, el, xalq xaloyiq, odamlar.

- Mirzo Ulug'bek yuragi uvishib:

- bor! – dedi. Yasovulboshiga ayt. Barcha amirlarga, a'yonu bayonlarga farmon bersin: darhol chanoqiyga yig'ilsin! ...(33 – bet) Bu jumlada ikkita tarixiy so'z keltirilgan bo'lib, biri yasovulboshi, biri chanoqiydir.

Yasovulboshi – yasovullar boshlig'i. Chanoqiy – saroy a'yonlari bilan shoh o'rtasidagi yig'ilish.

- Bir parcha sariq qog'ozga palapartish yozilgan nomada amir Iskandar shahzoda Abdulatifning hirovul qo'shinlari pistirmadan chiqib, uning qalb

- qo'shinlariga hamla qilganini yozgan edi. (79 – bet) Qalb qo'shinlari asosiy qo'shin.

- Ko'zlari tiyrak, chehrasidan shiddat yog'ilib turgan qozi peshvoz chiqqan muridlarning salomiga alik ham olmay, asosini duk-duk urib, ichki hovliga o'tib ketdi...(61 – bet)

Bunday misollar asarda yuzlab topiladi.

Yozuvchining bu romanida xalqimizning ma'naviy – maishiy qiyofasi, ijtimoiy – siyosiy kurashlari, axloqiy – estetik qarashlari, adolat va haqqoniyat, vatanparvarlik haqidagi ideallari bilan bog'liqdir. Asriy toj-utaxt xokimiyat uchun kurashlar va ideallar uning tematikasi, g'oyaviy mazmuni, obrazlar sistemasi, syujet va kompozitsiyasi mohiyatini belgilaydi.

Romanchilik ko'p tartibli va ko'p mavzuli ijoddir. U uzoq asrlar davomida yaratildi va turli ijtimoiy - iqtisodiy sharoitlarda kuylanib kelindi.

Shu tariqa unda turli zamonlar qatlami yuzaga keldi. Bu hol ularni muayyan bir turlarga bo'lib o'rganishni taqozo etadi. Bu sohada adabiyotshunoslar, adabiy tanqidchilar mehnat qilgan bo'lsalar, adabiyotning o'zagini tashkil etuvchi so'zlar, ularning xususiyatlari, ishlatilish doirasi jihatdan tilshunoslar faoliyat yuritgan. Ularning bu urinishlari har jihatdan asosli bo'lib, yuqorida biz ularga asoslandik.

ADABIYOTLAR:

1. “O'zbek adabiy tili tarixi”. “O'qituvchi” nashriyoti, Toshkent-1995

2. Umumiy o'rta ta'limning davlat ta'lim standarti va o'quv dasturi. "Sharq" nashriyoti, Toshkent-1999
3. Vohidov R. J, Eshonqulov H.R "O'zbek mumtoz adabiyoti tarixi" Toshkent- 2006
4. Yoqubov O "Tanlangan asarlar" . "Sharq" nashriyot Toshkent- 2007
5. Yo'ldoshev I "Tilshunoslik asoslari" . "Iqtisod moliya" nashriyoti, Toshkent- 2007
6. "O'zbek tilining izohli lug'ati". "O'zbekiston milliy ensiklopediasi" davlat ilmiy nashriyoti. 2008 yil

FRAZEOLGIK BIRLIKLARNING SHEVALARDA IFODALANISHI

Abduqahhorova X.A.

Chirchiq davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

Ismatillayev I.Sh.

Chirchiq davlat pedagogika instituti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'zbek shevalarida frazeologik birliklarning ifodalanishi, turg'un birikmalarning o'rganilish tarixi va taraqqiyot bosqichlari yoritib berilgan. Frazeologik birliklarning lisoniy va nolisoniy omillari, frazeologik fondning boyish manbalari, shakllanishi, adabiy tilda o'xshash va o'xshash bo'lmagan turlari bayon etiladi. Bundan tashqari, dialektal frazeologizmlarning shakllanish jarayonini mavzuiy guruhlariga bo'lish va ayrim frazeologizmlarning salbiy ma'no bo'yoqdorlik ifodalashi kabi masalalar haqida fikr-mulohazalar ifoda etilgan.

Kalit so'zlar: Adabiy til, frazeologik birliklar, dialektal birliklar, lingvistik terminologiya, lisoniy omillar, nolisoniy omillar, so'zlashuv tili, o'zlashgan iboralar, ideomalar.

Bugungi kunda o'zbek dialektologiyasining oldiga turgan vazifalardan biri yo'qolib borayotgan o'zbek shevalarini tadqiq qilish, lug'atini tuzish hamda ularning korpusini yaratish masalasidir. Ma'lumki, o'zbek tili o'zining ko'p shevaliligi bilan boshqa turkiy tillardan farq qiladi. O'zbek adabiy tili xalq shevalaridan o'ziga ma'naviy ozuqa oladi. Shuning uchun ham shevalar har qanday adabiy tilning asosiy va rivojlantiruvchi poydevori bo'lib xizmat qiladi. Shevalarimizni o'rganish rus sharqshunos olimlaridan E.D.Polivonov, I.I.Zarubin, K.K.Yudaxin, K.K.Borovkov, o'zbek dialektolog olimlaridan A.G'ulomov, A.Aliyev, X.Doniyorov, F.Abdullayev, A.Ishayev, N.Rajabovlar tomonidan tadqiq etilgan. Ular o'zbek shevalarini o'rganishda fonetik, leksik, grammatik xususiyatlariga alohida ahamiyat berishgan.

Ayniqsa, nutqimizda juda ko'p uchraydigan birliklardan biri, nutqimiz ko'rki bo'lgan iboralarni o'rganadigan tilshunoslik bo'limi frazeologiya hisoblanadi. Iboralarni lingvistik terminologiya tili bilan aytsak, frazeologizmlardir. Frazeologizm qadimgi grek tilidan olingan bo'lib, frazis-ibora, logos-tushuncha, ta'limot deganidir. Frazeologik shakllanish til unsurlarining , xususan, ikki yoki undan ortiq so'zlarning o'zaro birlashib, yangi til birligini yuzaga keltirish jarayonidir. Frazeologizmlarni o'rganish XX asrning 50-60-yillarida o'rganila boshlanib, Sh. Rahmatullayev tomonidan frazeologizmlarning grammatik tabiati va lug'aviy jihatlari o'rganilgan. O'zbek shevalari frazeologizmlarini o'rganish mustaqillik yillaridan keyin taraqqiy eta boshladi. Dialektal frazeologizmning shakllanishi murakkab jarayondir. Hozirga qadar frazeologik shakllanish so'z yasallishining davomi sifatida tadqiq etilib, asosiy e'tibor so'z yasallishiga qaratilgan, buning natijasida frazeologik birliklarning shakllanishiga o'ziga xos jihatlarga umuman ahamiyat berilmadi. Hozirgi kunda o'zbek shevalari frazeologizmining leksik va semantik xususiyatlarini o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbek tilshunosligida, jumladan, o'zbek shevalarida ham frazeologiyaning shakllanish masalalari yaxlit tizim sifatida o'rganilgan. Frazeologik shakllanish masalalari qator tilshunos olimlarning ishlarida o'z ifodasini topgan. A. Shomaqsudov frazeologik fondning boyish manbalari sifatida quyidagilarni keltiradi:

- jonli xalq so'zlashuv tili;
- kitobiy-adabiy uslub birikmalari;
- boshqa tillardan o'zlashgan iboralar.

Er hat sich mit seinen Eltern überworfen.

Die beiden Jungen haben (sich / miteinander) gebalgt.

Ebenso: sich anfreunden, (sich) duellieren, (sich) raufen, sich verbrüdern, sich verfeinden, sich verkrachen

Reziproke Verbvarianten

Die Geschwister vertragen sich, (neben nicht-reflexiv mit anderer Bedeutung und Valenz: Er verträgt keinen Alkohol.)

Ebenso: sich aussprechen, (sich) beraten, (sich) beratschlagen, sich besprechen, sich in die Haare geraten, sich einigen, sich entzweien, (sich) streiten, sich treffen, sich verabreden, sich vereinigen, sich verheiraten, sich verloben, sich versöhnen

LITERATUR:

1. Смеречанский Р.И. Грамматика немецкого языка. Киев: Головное издательство издательского объединения «Вища школа». 1981.
2. Шендельс Е. И. Практическая грамматика немецкого языка. М. «Высшая школа». – 1988.
3. Duden. Die Grammatik. Band 4. Dudenverlag. Mannheim; Wien; Zürich. 2009.
4. Helbig G., Buscha, J. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Berlin u.a.: Langenscheidt. – 2005.

MUNDARIJA

I SHO'BA

XORIJIY TILLARNI O'QITISH NAZARIYASI VA METODIKASI

Yusupov O.Ya. EASY STEPS OF TEACHING WRITING SKILLS TO TEENAGE LEARNERS	3
Сафаров Ш.С. НУТҚИЙ ТАФАККУР ВА ОЛАМНИНГ ЛИСОНИЙ МАНЗАРАСИ.....	5
Gallo A. PROPOSTE OPERATIVE PER UN APPRENDIMENTO COOPERATIVO	7
Маматов А.Э. РОЛЬ КОНТЕКСТА В ОБУЧЕНИИ ФРАЗЕОЛОГИИ.....	12
Li Chenxu. ИЗУЧЕНИЕ ВОПРОСА ИНДИВИДУАЛЬНЫХ РАЗЛИЧИЙ СТУДЕНТОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ.....	14
Даниева М.Д. СЎЗ БИРИКМАЛАРИНИ ГАПЛАРДАН ФАРҚ ҚИЛАДИГАН АСОСИЙ ХУСУСИЯТЛАР	16
GAO BO. 浅谈英美国家学生在汉语跨文化交际中的语用偏误及对策	19
Dian Furqani, Nurdevi Bte, Abdul, Sitti Maryam Hamid. THE STUDENTS' ABILITY TO WRITE RECOUNT TEXT AT SMA MUHAMMADIYAH SOUTH SULAWESI OF INDONESIA	23
Rustamova A.E., Xoliyeva G. TEACHING ENGLISH GRAMMAR THROUGH PERSON BASED ASPECTS.....	27
Amanullayeva K.M., Xoljigitova D.A. KOREYS TILIDA MURAKKAB GAPLARDAGI ZAMONNI IFODALOVCHI SIFATDOSH (관형형) QO'SHIMCHALARI	30
To'xtamishiev A.A. “是.....的” 句在现代汉语中的句法分布	32
Yusupov O.Ya., Abduvokhidova Sh.A. THE IMPORTANCE OF GAMES IN LEARNING ENGLISH.....	33
Qaypova B., Kalbaeva U. THE ROLE OF GAMES IN TEACHING VOCABULARY	35
Rustamova A.E., Orzikulova M. DEVELOPING SPEAKING SKILLS THROUGH CONTENT LANGUAGE AND INTEGRATED LEARNING	36
Baxriyeva N.Z., Kholboyev Kh. TEACHING GRAMMAR THROUGH A COMMUNICATIVE APPROACH	38
Amanov A.T. AN INTEGRATED CURRICULUM FOR PRESET ENGLISH LANGUAGE TEACHER EDUCATION: WHY AND WHAT? THE INSIGHTS OF TEACHING METHODOLOGY	40
Faleeva A.V. THE REFLECTION OF COLLOQUIAL SYSTEM IN OXFORD ADVANCED LEARNER'S DICTIONARY OF CURRENT ENGLISH (FOURTH EDITION)	42
Asadova G.T., Barakayeva Z. GAP TARKIBIDA TO'LDIRUVCHINI HOLDAN FARQLASH HAQIDA	44
Pardayeva A.R., Sharifov G.X. MODERN METHODS OF TEACHING ENGLISH IN HIGHER EDUCATION	47
Ризаханова Г. М. ИГРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ	49
Beknazarova I. Yo. NGLIZ TILINI O'QITISHDA MAYKL MORPURGO ASARLARINING AHAMIYATI.....	52
Nematov B.M., Abdukhakimova K.A. THE ADVANTAGES OF USING GAMES IN TEACHING VOCABULARY (AT HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS)	54
Shamuradova N.M. SABAB ERGASH GAPLI QO'SHMA GAPLARNING INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA QIYOSIY TADQIQI.....	56
Ибаев А. ТЕНГ КОМПОНЕНТЛИ КОМПОРАТИВ МУРАККАБ СИНТАКТИК ҚУРИЛМАЛАР ДЕРИВАЦИЯСИ	59
Nasimova D. B. FRANSUZ TILIDA BO'G'INLI SO'ZLAR TAHLILIGA DOIR	61

Kurbonova M. Kh. Haydarova M.Z. METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES – INNOVATIONS, TRADITIONS, PROBLEMS AND SOLUTION	63
Pardayeva A.R., Shermaxmatova N. XORIJIY TILLARNI O`QITISH NAZARIYASI VA METODIKASI.....	65
Жўраев Б.И. ИНГЛИЗ ТИЛИДА МУЛЬТИ ПЛИКАТИВ ФЕЪЛЛАРНИНГ АСПЕКТУАЛ СЕМАНТИКАСИ.....	68
Ярбабоев И.Х. ФРАНЦУЗ ТИЛИДА ИНФИНИТИВЛИ ҚУРИЛМАЛАРНИНГ ЛИНГВОСЕМАНТИК ТАВСИФИ	71
Рўзимуродова А.Н. ИЖОДИЙ ЁНДАШУВ АСОСИДА ТАЛАБАЛАРНИНГ ИЛМИЙ ҚОБИЛИЯТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ЙЎЛЛАРИ	73
Yokubjonova Sh.A.HOW TO LEARN NEW WORDS IN ENGLISH INDEPENDENTLY AT HOME.....	75
Hasanboyeva Sh.R. THE PECULIARITIES AND CHALLENGES OF TEACHING ENGLISH TO MATURE STUDENTS	76
Ярбабоев И.Х.ФРАНЦУЗ ТИЛИДА ИНФИНИТИВЛИ ҚУРИЛМАЛАРНИНГ ЛИНГВОСЕМАНТИК ТАВСИФИ	79
Murtazayeva A.M. USING PAIR WORK IN TEACHINGN GRAMMAR TENSES	81

2-SHO'BA

XORIJIY TIL O`QITUVCHISINING KASBIY KOMPETENISYALARI HAMDA XORIJIY TILLARNI O`QITISHDA BAHOLASH

Халилова Ш.Т. ФОРМИРОВАНИЕ ЛИЧНОСТНО-ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В ВУЗЕ	83
Turdiyeva N.Yo. TARJIMON KOMPETENSIYASI TUSHUNCHASI VA PROFESSIONAL TARJIMAGA O`RGATISH MASALALARI	85
Jamaluddin Nasution E.DIPLOMACY BY TRANSFORMING LANGUAGE TEACHING INTO DIGITAL LEARNING.....	90
Dr.EkaPrabawatiRum., Dr.Markus Deli GirikAllo.TEACHERS' ATTITUDES IN DEVELOPING LESSON PLANS IN AN INDONESIAN SENIOR HIGH SCHOOL	93
KIM KYONGJE., VAKHABOVA M.T. 받아쓰기학습법도입의필요성. THE NECESSITY OF INTRODUCING A DICTATION LEARNING METHOD	96
Tretyak Yuliya., Gulimetova B.RESSOURCES, OUTILS ET TECHNIQUES POUR ANIMER LA CLASSE DE FLE	100
Sulaymanova N.J. CONCEPTUAL ANALYSIS OF THE TEXT	104
Рахимов А.А. ОБ ИСТОЧНИКАХ НОМИНАЦИИ.....	106
Холмурадова Л.Э. РОЛЬ ИЗУЧЕНИЯ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКОЙКАРТИНЫ МИРА В СОВРЕМЕННОМ ЯЗЫКОВОМ ВУЗЕ	108
Shamaxmudova A.F. THE ROLE OF INTERROGATIVE SENTENCES IN THE POLITENESS STRATEGY	110
Saydaliyev S. OLMON TILIDA GAZETA XABARI TAYYORLASH HUSUSIDA	112
Rustamova A.E., Rustamova Sh.A. THE SIGNIFICANCE OF PSYCHOLINGUISTIC METHODS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN PRIMARY SCHOOLS	115
Исанова З.Ш. ХОРИЖИЙ ТИЛ ЎҚИТИШДА ПЛУРИЛИНГВАЛ КОМПЕТЕНЦИЯНИНГ ЎРНИ.....	118
Nosirova R.A., Khudayberdiyeva M.Z. TEACHING NEOLOGISMS IN ENGLISH As A FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM.....	120
Бекназарова И.Ё., Синдарова Д.Н.ЎҚИШ ВА ЁЗИШ АМАЛИЁТИ ФАНИНИ ЎҚИТИШДА МЕТОД ВА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ	122
BaxriyevaN.Z.,Berdiqulov Sh. USING COMMUNICATIVE METHODS IN TEACHING VOCABULARY AT DIFFERENT LEVELS	124

Marufov E.O'. TALABALARNING TALAFFUZ KO'NIKMLARINI RIVOJLANTIRISHDA FONETIK LABORATORIYANING AHAMIYATI.....	126
Baxriyeva N.Z., Mamasaliyeva G.A. THE ROLE OF SPEAKING SKILLS IN ENGLISH CLASSES.....	128
Тойчиева Н.С. АСПЕКТЫ ИЗУЧЕНИЯ ИМЕННЫХ СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ СИСТЕМ РУССКОГО И УЗБЕКСКОГО ЯЗЫКОВ	130
Pardayeva A.MODERN METHODS OF TEACHING ENGLISH IN HIGHER EDUCATION	133
Bobonazarova A.K. VIEWPOINTS ON DESIGN AND DESIGN TERMS IN ENGLISH ...	135
Buranova D.B., Abdulloyeva M.U. INNOVATIVE CRITERIAL ASSESSMENT METHODS BASED ON MODERN EDUCATION CONTENT (CREDIT-MODULE SYSTEM)	137
Daniyarova K.A., Abrorkhonov J. INNOVATIVE METHODS AND TECHNOLOGIES OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO DIFFERENT AGE GROUPS.....	139
Xatamov P.E., Jalolov N.B. FRANSUZ TILIDAGI SHAXSSIZ FE`LLAR VA SHAXSSIZ IBORALARNING QO`LLANILISHI (VERBES IMPERSONNELLES ET EXPRESSIONS IMPERSONNELLES)	142
Pardayeva A., Boymurodova D.J. XORIJIY TILLARNI O`QITISHDA MNEMONIKA TEXNIKALARINI QO`LLASHNING AHAMIYATI	144
Bultakova N.,Rakhmonova N. THE IMPORTANCE OF DIVIDING STUDENTS INTO SMALL GROUPS TO GET HIGHER RESULTS IN THE LEARNING PROCESS	145
Ochilova M.D., Usmonova S.Z.THE CONTRIBUTION OF MODERN TEACHING METHODS TO THE ENGLISH LANGUAGE EDUCATION SYSTEM.....	147
Akramova Z. KOGNITIV TA`LIMNING METADOLOGIK - NAZARIY TAHLILI.....	149
Amirov S.D.PHENOMENON OF DERIVATION AND LEXEMILIZATION IN MODERN ENGLISH AND UZBEK IS DESCRIBED	151
Anorboeva Sh. TEACHING ENGLISH THROUGH ROLE-PLAYING	153
Abduvaliyeva S. CATEGORIES OF TEACHING RESOURCES	155
Рўзимуродова А.Н. ЧЕТ ТИЛИНИ ЎҚИТИШДА ИЖОДИЙ ЁНДАШУВ	157
Turdiyeva N.A. THE BASIC ELEMENTS OF TEACHING KNOWLEDGE TEST	159
Karimova N. ROLE-PLAYING AS A APPROACH OF ENHANCING COMMUNICATION SKILLS IN FL TEACHING.....	161
Бабаджанова У SOME TIPS FOR IMPROVING WRITING.....	163
Mahmudova M., Rahmatova M. SPECIFIC FEATURES OF THE OCCURRENCE OF SITUATIONAL SEMANTICS IN THE UZBEK SPEECH	165

III-SHO'BA

XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA IT TEXNOLOGIYALAR, MASOFAVIY TA'LIM, ELECTRON RAQAMLI TA'LIM

Ermetova J.I., Ahmedova K.K. IJTIMOIIY TARMOQ TILI VA UNING NUTQ JARAYONIGA TA`SIRI.....	167
Nurdevi Bte Abdul., Ira Maya., AwaliaAzis. Universitas Muhammadiyah Makassar. THE USE OF SPINNING WHEEL MEDIA TO BRIDGE STUDENTS' SPEAKING SKILL IN TERM OF PRONUNCIATION AT SMP NEGERI 1 BONTOMARANNU	169
RustamovaA.E. TA`LIM JARAYONIDA OFFLINE VA ONLINE TA`LIMNING O`ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	172
Hakimov M. MASOFAVIY TA'LIMNING XUSUSIYATLARI VA MUAMMOLARI.....	175
Qodirov U.R. FLIPPED CLASSROOM ("AG'DARMA SINP") TEXNOLOGIYASINI O`QITISHDAGI SAMARADORLIGI.....	177
Bakiyev F.J. INFORMATSION TEXNOLOGIYALAR SOHASIDAGI LEKSIK BIRLIKLARNING XUSUSIYATLARI	180

Шарипова Л. ЧЕТ ТИЛИ ДАРСЛАРИДА СИФАТ ВА САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШДА ИННОВАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАР ЎРНИ.....	182
Rustamov A.A. NEW INFORMATION TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES	184
Ibrohimov M.M. CHET TILINI O'QITISHDA AXBOROT-KOMMUNIKATSIYATEXNOLOGIYALARINING ROLI.....	188
Daniyarova K.A., Mirzoyeva A.S. ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANGAN HOLDA XORIJIY TILLARNI O'RGATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	190
Kholmurodova D., Bozorova M.A. DYNAMIC NETWORK MODEL OF PARTS OF SPEECH.....	193
Amonova G.B., Mirsaidov B.M., Musayev O.S. THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN DEVELOPING LANGUAGE SKILLS	195
Kurbonova M.Kh., Kho'jayeva G.O., Ro'zimurodov D.B. USING ONLINE DICTIONARIES IN WRITING TRANSLATE FROM ENGLISH TO UZBEK.....	197
Shabonova Sh.B. THE ROLE OF TECHNOLOGY AND ONLINE EDUCATION IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES.....	199
Kurbonova M.Kh. Djumaboeva G.U. USING ONLINE DICTIONARIES IN WRITTEN TRANSLATION FROM ENGLISH LANGUAGE. SOME ERRORS IN TRANSLATION ...	202
Egamberdiyeva L.Z. SOME TIPS TO DEVELOP STUDENTS' PRONUNCIATION SKILLS USING MULTIMEDIA IN TEACHING ENGLISH.....	205
Muhtarova N.T., Xaqberdiyeva N. EFFICIENCY OF USING AUDIO MATERIALS IN TEACHING ENGLISH TO STUDENTS	207
Ochilova M.D., Tursunova M.B. YIGIRMA BIRINCHI ASRDA IJTIMOY TARMOQLARNING TARAQQIYOTI.....	209
Bozorov K.A., Ilkhomova N. INFORMATION TECHNOLOGY IN SELF-STUDY OF ENGLISH.....	211
Kurbonova M.Kh., J.D.Nasser Z.M. USING ONLINE DICTIONARIES IN WRITTEN TRANSLATION FROM ENGLISH INTO ANOTHER LANGUAGE.	213
Xolliyev I., Xurramov R., Xolmurodov Sh. TALABALARNI O'QITISHDA IT TEXNOLOGIYALAR VA MASOFAVIY TA'LIM SHAKLINING O'RN VA AHAMIYATI.....	215
Pardayeva A.R., Narziyeva Z. XORIJIY TILLARNI SAMARALI O'QITISHDA INNOVATION TEXNOLOGIYALARNING ROLI.....	217
Rustamov A., Haydarova M., Quvondiqova G. MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN FOREIGNLANGUAGE TEACHING	218
Rustamov A.A. THE USE OF INTERNET RESOURCES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES	220
Isroilov B. OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINI DARSLARDA QO'LLANILISHINING ANIQ IMKONIYATLAR.....	222

IV-SHO'BA

MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIMDA XORIJIY TILLARNI O'QITISH: METODIKA, ZAMONAVIY YONDASHUVLAR

Buriyev H., Xolov A. CHET TILI DARSLARIDA O'QUVCHILARNI ATROF-MUHITGA BO'LGAN MUNOSABATINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	224
Бахриева Н.З. ОБУЧЕНИЕ УКАЗАТЕЛЬНЫМ МЕСТОИМЕНЕНИЯМ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ	226
Маматова Д.Б. МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТИ ИНГЛИЗ ТИЛИ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ ЎЗ УСТИДА ИШЛАШ ТИЗИМИДА УЗЛУКСИЗЛИК	228

Buriyev H., Xolov A. BOSHLANG'ICH TA'LIM MUASSASALARIDA CHET TILLARINI O'QITISHNING SAMARALI VA ZAMONAVIY USULLARI	231
Ne'matov B., Abduraxmonova Z. BORROWINGS FROM NATIVE AMERICAN LANGUAGES INTO ENGLISH LANGUAGE	233
Ibrohimov M., Ergasheva T.S. MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIM JARAYONIDA XORIJIY TILLARNI O'QITISHNING ZAMONAVIY METODLARI	235
Berdiyeva G.N., Temirova N. S., Tilovova M.F. THE METHODS OF IMPROVING READING COMPREHENSION IN PRIMARY LEARNERS	237
Ochilova M., Muradova Sh.M. THE USAGE OF PROVERBS IN TEACHING ENGLISH... ..	239
Pardayeva A.R., Kubaymurodova Sh. MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIMDA XORIJIY TILLARNI O'QITISH: METODIKA, ZAMONAVIY YONDASHUVLAR	241
Aliyeva Z.A., Rustamova F.M. PRAGMATIC AND SEMANTIC FUNCTIONS OF INTERJECTIONS IN SPEECH ACTS	244
Pardayeva A.R., Sa'dullayeva D. MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARGA CHET TILINI O'RGATISH	246
Очилова М.Д., Ахмаджанова С.А. ПРОЦЕССЫ БЫСТРОГО ОБУЧЕНИЯ ЯЗЫКА В ДЕТСКОМ САДУ	248
Pardayeva A.R., Mamanazarova Z. MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIMDA XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA TA'LIMIY O'YINLARNING AHAMIYATI	251
Maxmudova G.J. ISMIYJUMLALARDAGI SONKATEGORIYASINING KELISHIKLARDAT URLANISHI HAQIDA	252
Eshquvatova X.S. TIPS FOR USING TECHNOLOGY TO TEACH SPEAKING AT SCHOOLS	255
Husanova N. BADIY ADABIYOTNING TILI VA USLUBI	257
Pardayeva A.R., Xudoyorova I. KORRUPSIYANING JAMIYAT RIVOJIGA TA'SIRI	258
Tojjeva X. ANALYSE MORPHOLOGIQUE DES PROPOSITIONS ELLIPTIQUES EN FRANÇAIS MODERNE	260
Karimova G. THE SEMANTIC ESSENCE OF POLYVALENCE VERBS IN THE ENGLISH LANGUAGE	263
Aziza P., Toirov D. Sh. MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIM YOSHDAGI O'QUVCHILARGA CHET TILI O'RGATISH METODIKASINING PSIXOLOGIK ASOSLARI HAMDA TA'LIMNING TANQIDIY TAHLILI	265

V - SHO'BA

MADANIYATLARARO MULOQOT YUTUQLARI VA ISTIQBOLLARI

Tuxtasinov I.M., Abdurazzoqov Sh.S. THE USAGE OF LEXICO-GRAMMATICAL TRANSFORMATIONS IN THE TRANSLATION OF LITERARY AND PUBLICISTIC TEXTS	269
Ҳамидов Х. “ДУНЁНИНГ ИШЛАРИ” АСАРИ ТУРКЧА ТАРЖИМАСИДА ПЕРСОНАЖЛА ПОРТРЕТИ ТАЛҚИНИ	271
Журакулов Р.Д. ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКАЯ ВАРИАНТНОСТЬ В ЯЗЫКЕ СКАЗКИ (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКИХ ПЕРЕВОДОВ УЗБЕКСКИХ СКАЗОК)	274
Аноркулов С.И. ТОПОНИМЛАРНИНГ БАДИИЙ МАТНДАГИ КОНЦЕПТУАЛ МОҲИЯТИ	276
Odilov B.B., Ziyadullayeva M.T. O'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDA INSONGA ISM QO'YISHNING LEKSIK SEMANTIK HUSUSIYATLARI	277
Халимова Ф. Р., Каримова С. С. КОНЦЕПТ МОҲИЯТИНИ ТУШУНИШДА ТЎРТТА АСОСИЙ ЁНДАШУВ	280
Турдиева Н., Рахматуллаева Г. ОТТО КАДЕНИНГ УЧ БОСҚИЧЛИ ТАРЖИМА МОДЕЛИ VS ТАРЖИМАНИНГ СЕМАНТИК МОДЕЛИ	282

Qo'ldoshov O.O., Xidirova D.Sh. SINXRON TARJIMADA LEKSIK VA GRAMMATIK KONVERSIVLARNING QO'LLANILISHI	286
Сурмилова Е.А. НОМИНАТИВНОЕ ПОЛЕ КОНЦЕПТА “ЖЕНЩИНА” В ПРОИЗВЕДЕНИИ «ТЭСС ИЗ РОДА Д’ЭРБЕРВИЛЛЕЙ».....	290
Sanakulov J. MULTIMADANIYAT XUSUSIDA AYRIM MULOHAZALAR.....	290
Turdiyeva N. Ya., Eliboyeva Z. OLAMNING LISONIY MANZARASINING LINGVOMADANIY TALQINI.....	297
Komolova Sh. A. NEMIS VA O'ZBEK TILLARIDAGI MAQOL VA MATALLARNING LINGVOMADANIYAT TAHLILI	300
Палванова Н. АМИР ТЕМУР “ТУЗУКЛАР”ИДА ҲАРБИЙ АТАМАЛАРНИНГ ИЖТИМОЙ АҲАМИЯТИ.....	303
Nosirova R.A., Ibrakhimova F.X. COMPARISON OF IDIOMS IN UZBEK AND ENGLISH LANGUAGES LINGUAL ANALYSIS	307
Саидова Н.А. ФЭНТЕЗИАДАБИЁТИНИНГЖАНРИЙХУСУСИЯТЛАРИ	310
Turdiyeva N.Yo., Turabova Z. LINGVOMADANIYATSHUNOSLIKDA “KONSEPT” TERMININING SHAKLLANISHI.....	311
Юсупов Н.О. “ИЛИАДА”НИНГ НЕМИС ВА ФРАНЦУЗ ТИЛИГА ТАРЖИМАЛАРИ.....	314
Xayitboyev M. O'ZBEK VA INGLIZ MAQOLLARIDA MENTALITET VA MILLIY XARAКТЕРНИНГ IFODALANISHI.....	318
Nasrulleeva T.S., Boboqulova G. SINXRON TARJIMAGA O'RGATISHNING METODIK ASOSLARI	321
Хатамов П.Э. ДЕЙКСИС, АНАФОРА, КАТАФОРА	324
Yusupova Sh.Y., Jumanazarova D.B. MADANIYATLARARO MULOQOTNING XUSUSIYATLARISERGEY BORODIN UY-MUZEYI MISOLIDA.....	327
Dagarova A.Sh. INGLIZ TILIDA LEKSIK DUBLETLARNING SEMANTIK VA FUNKSIONAL O'ZGARISHI.....	331
Исомиддинов Й.Ю. АБДУРАУФФИТРАТ ИЖОДИЙ ФАОЛИЯТИГА БИР НАЗАР.....	334
Қобилов Н.С. ИМОМ БУХОРИЙ ЖАСОРАТИ ЁХУД “ХОЛҚУ АФЪОЛИЛ ИБОД” АСАРИНИНГ ЁЗИЛИШ ТАРИХИ ВА САБАБЛАРИ.....	336
Узақова Л.А. АЛИШЕР НАВОЙИ ИЖОДИДА НАҚШБАНДИЯ ҒОЯЛАРИ ТАҲЛИЛИ	339
Содиқова Б.И. ЎЗБЕК АДАБИЁТШУНОСЛИГИДА ПОСТМОДЕРНИЗМ ОҚИМИГА БИЛДИРИЛГАН ТАЪРИФЛАР.....	341
Сафарова М. ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ НЕМЕЦКОГО ПОЛИТИЧЕСКОГО ДИСКУРСА	343
Аслонов Ф.Б. “БАЙРАМ” КОНЦЕПТИГА ОИД ИНГЛИЗ ВА ЎЗБЕК ФРАЗЕОЛОГИК БИРЛИКЛАР	347
Примов Э. PIED/ЖАМВЕЙНСОН ТАНАСИНИНГ ЛИНГВИСТИК/КОНЦЕПТУАЛ АЪЗОЛАРИ СИФАТИДА	350
Saidova S.S. ARABIY SO'Z VA IBORALARNING O'ZBEK TILIGA KIRIB KELISHI VA O'ZLASHISH TARIXI.....	353
Muxtorova N. INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA OILA A'ZOLARINING ATALISHI.....	355
Кудратов Л.Ф. МАТННИНГ ДЕНОТАТИВ ДАРАЖАСИНИ МАКРО ВА МИКРО ВАЗИЯТЛАРГА АЖРАТИШ	359
Usanova S.O'. KOREYS VA O'ZBEK TILLARIDA YORDAMCHI SO'Z TURKUMLARIDA KO'CHISH HODISASI (TRANSPONZITSIYA)	361
Abdulahadova Z.A. INGLIZ TILIDA IDEOMALAR VA TARJIMADAGI QIYINCHILIKLAR.....	365
Aktamova G.O. ABU YOQUB SAKKOKIYNING “MIFTAH-UL ULUM” ASARI HAQIDA	367

Тошпўлотова Н.Н. МАХМУД ЗАМАХШАРИЙНИНГ ТИЛШУНОСЛИККА ҚЎШГАН ҲИССАСИ ВА УНИНГ “АЛ-МУФАССАЛ” АСАРИ ҲАҚИДА	370
Babamuradov O.S. FEATURES OF THE TRANSLATION OF TEXTS OF ENGLISH- LANGUAGE INSTRUCTIONS.....	373
Karayeva N.S. ACHIEVEMENTS AND PROSPECTS OF INTERCULTURAL COMMUNICATION	376
Zairova Kh.O. ENGLISH AND UZBEK PROVERBS AND THEIR COMPARATIVE ANALYSIS	378
Atabayeva Z.B. ADABIYOTDA OBRAZ YARATISH MUAMMOSI.....	381
Mo'minov H.M. ALISHER NAVOIYNING “ARBA'IN” ASARI HAQIDA	383
Xakimova Sh. SINXRON TARJMA TARIXIGA BIR NAZAR	385
Bobonazarova A.K. THE LINGUO-CULTURAL ASPECT OF TERMS OF DESIGN	387
Жумаев Ж. ОСОБЕННОСТИ И ПРОБЛЕМЫ ПЕРЕВОДА ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ТЕКСТОВ	390
Djabarov M.R. O'ZBEK VA INGLIZ MADANIYATIDA KONSEPT VA UNING AHAMIYATI.....	392
Omonov B.B., Mamadova N.F., Fayzullayeva I.B. THE ROLE OF THE COMMUNICATIVE APPROACH IN ELT	395
Кенжаев А.Л. К ВОПРОСУ О РАННИХ ПРЕДЗНАМЕНОВАНИЯХ ОРИЕНТАЛИСТИКИ В РУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ.....	398
Husanova N. STILISTIKA FANINING KELIB CHIQISHI VA UNING TARIXI	401
Вохидов Ш.З., Турдиева Н.Ё. ТИЛЛАРАПО МУЛОҚОТДА ТАРЖИМА ЗАРУРИЙ КОМПОНЕНТ СИФАТИДА.....	403
Muratova N.B. „ULUG'BEK XAZINASI” ROMANIDA TARIXIY SO'ZLARNING LEKSIK- SEMANTIK XUSUSIYATLARI.....	405
Abduqahhorova X.A., Ismatillayev I.Sh. FRAZEOLGIK BIRLIKLARNING SHEVALARDA IFODALANISHI	409
Axmedova A.A. GRAMMATIK TRANSFORMATSIYA TURLARI VA ULARNING TARJIMADA QO'LLANILISHI.....	411
Davirov N. JEK LONDONNING “MARTIN IDEN” ROMANI TARJIMASIDAGI GRAMMATIK MUAMMOLAR TAHLILI	415
Сафин Д. REFLEXIVE KONSTRUKTIONEN UND REFLEXIVE VERBEN MIT REZIPROKER BEDEUTUNG.....	419